

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu usuwania azbestu i wytrobów zawierających azbest dla gminy Przedbórz

Zadanie zrealizowano z udziałem środków Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
W ŁODZI

Piotrków Trybunalski, 2010

Spis treści

1.	WSTĘP	4
2.	METODYKA SPORZĄDZANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU „PROGRAMU...”	4
3.	INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	6
4.	DIAGNOZA STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	12
5.	DIAGNOZA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBIĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	25
6.	IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTNIEJĄCYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH.....	25
7.	IDENTYFIKACJA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM LUB KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBU , W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWANIA DOKUMENTU.....	26
8.	IDENTYFIKACJA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	28
8.1.	Pozytywne.....	28
8.2.	Negatywne	29
9.	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIA, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	29
10.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU, W TYM TAKŻE	

**WSKAZANIA NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI
LUB LUK WE WSPŁÓCZESNEJ WIEDZY 30**

**11. INFORMACJE O PRZEWIDYWANYCH METODACH ANALIZY REALIZACJI
POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU 30**

**12. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA
ŚRODOWISKO 32**

13. STRESZCZENIE..... 32

1. WSTĘP

Na podstawie art. 46 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199 poz. 1227 ze zmianami) projekt „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Przedbórz” zwanego dalej „Programem...” wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko przez właściwy organ administracji odbywa się w oparciu o „Prognozę oddziaływania na środowisko”. Głównym celem dokumentu jest identyfikacja oddziaływania na środowisko realizacji założeń „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Przedbórz”. Zakres Prognozy zgodny jest z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199 poz. 1227 ze zmianami) oraz pismem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi znak RDOŚ-10-WSI-z-6625/503/2010/mp z dnia 25 października 2010r. oraz pismem Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi znak PWIS-NS-OZNS-072/215/10 1214 z dnia 1 października 2010r.

2. METODYKA SPORZĄDZANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU „PROGRAMU...”

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona na podstawie art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199 poz. 1227 ze zmianami), zgodnie, z którym:

1. zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzeniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia,
- informacje o trans granicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,

2. określa, analizuje, ocenia:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem, istotne problemy z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne,
 - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy,

3. przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem projektowanego

dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Działania przyjęte w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Przedbórz” poddano analizie oraz odniesiono do stanu środowiska na terenie gminy. Na tej podstawie identyfikowano możliwe skutki oddziaływania na środowisko realizacji założeń „Programu...”.

W analizie uwzględniono również zapisy Prognozy oddziaływania na środowisko Planu Gospodarki Odpadami województwa łódzkiego 2011(z uwzględnieniem lat 2012- 2015), Prognozy oddziaływania na środowisko dla Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032.

3. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

Program Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest powstał, jako realizacja przepisów:

- ⇒ Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tj.: Dz. U. 2008, Nr 25, poz. 150 ze zmianami);
- ⇒ Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tj.: Dz. U. 2007, Nr 39, poz. 251, ze zmianami);
- ⇒ Ustawy z dnia 19 czerwca 1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 101, poz. 628 ze zmianami), Obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 18 grudnia 2003 roku (Dz. U. 2004 nr 3 poz. 20) w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest ze zmianami.

- ⇒ Ustawa z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2005 Nr 10, poz. 72.) oraz odpowiednich przepisach wykonawczych do tej ustawy.
- ⇒ „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 roku, który wprowadza obowiązek opracowania programu na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym.
- ⇒ „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032”, przyjęty Uchwałą Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2009 r., który jest kontynuacją i aktualizacją celów działań ustalonych w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”.
- ⇒ Krajowego Planu Gospodarki Odpadami, (M.P. 2006 r. Nr 90, poz. 946) przyjęty uchwałą Rady Ministrów nr 233 z dnia 29 grudnia 2006 r., w sprawie „Krajowego planu gospodarki odpadami 2010”.

Zgodnie z zaleceniami władz państwowych, mających na uwadze zagrożenia związane z wykorzystywaniem oraz eliminowaniem wyrobów zawierających azbest, należy opracować program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy.

Celem niniejszego „Programu...” jest:

- Usunięcie z terenu gminy, stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest;
- Wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań;
- Spowodowanie sukcesywnej likwidacji wyrobów zawierających azbest i oddziaływania azbestu na środowisko, w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska;
- Doprowadzenie do bezpiecznego składowania i prawidłowego unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest;
- Stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest;
- Pomoc mieszkańcom gminy w zgodnej z przepisami prawa realizacji kosztownej wymiany płyt cementowo – azbestowych;
- Przedstawienie zamierzeń, działań, zadań i źródeł finansowania, które zapewnią usunięcie wyrobów zawierających azbest w sposób bezpieczny;

Posiadanie przez gminę programu usuwania azbestu jest wypełnieniem jednego z podstawowych wymagań przy ubieganiu się o finansowe wsparcie wdrożenia projektów w zakresie unieszkodliwiania niebezpiecznych odpadów azbestowych na terenie gminy Przedbórz.

„Program...” uwzględnia ilość wyrobów zawierających azbest na terenie gminy, gospodarkę wytworzonymi odpadami azbestowymi, szacunkowy koszt usunięcia tych wyrobów, propozycję działań organizacyjnych, systemu kontroli i monitoringu programu. W „Programie...” wskazano także możliwości pozyskania środków na usuwanie wyrobów azbestowych.

Podstawą dla opracowania „Programu...” była przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i utworzenie bazy danych o ich lokalizacji. Inwentaryzację przeprowadzono na podstawie informacji uzyskanych od właścicieli i zarządców nieruchomości. Dokonano spisu gospodarstw domowych, budynków wielorodzinnych, obiektów produkcyjnych, usługowych, gdzie stwierdzono występowanie azbestu.

Uzyskane podczas inwentaryzacji informacje posłużyły utworzeniu bazy danych o nieruchomościach, na których występują wyroby zawierające azbest.

Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że większość prac polegających na usuwaniu materiałów z azbestocementu wykonywana jest bez wcześniejszego rozpoznania zagrożeń. Co gorsza, szczupłe środki finansowe, przeznaczane na wykonywanie takich robót, nie zapewniają wyboru firm prawidłowo i rzetelnie wykonujących wymagane czynności. Już sama destrukcja powierzchni płyt azbestowo – cementowych przy użyciu np. szczotki drucianej, stosowanej dla potrzeb oczyszczenia powierzchni, w zależności od siły docisku i spoistości ścierniej płyty powodować może ogromne zanieczyszczenie powietrza włóknami azbestowymi.

W celu kwalifikacji wyrobów zawierających azbest do dalszego użytkowania lub usunięcia oraz określenia „stopnia pilności działań naprawczych”, właściciele obiektów posiadających obiekty z wyrobami zawierającymi azbest muszą wykonać „ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów” według zał. nr 1 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. (Dz. U. nr 71 poz. 649).

W celu określenia ilości wyrobów azbestowo – cementowych zabudowanych na terenie gminy przeprowadzono ich inwentaryzację polegającą na pozyskiwaniu bezpośredniej informacji od ich posiadaczy (mieszkańców gminy Przedbórz).

Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest przeprowadzona została na zasadzie wizji terenowej. Osoby przeprowadzające inwentaryzację wyrobów zawierających azbest dotarły bezpośrednio do mieszkańców gminy Przedbórz.

W tabeli przedstawiono ilość zinwentaryzowanych płyt eternitowych na terenie gminy Przedbórz.

Lp.	Miejscowość	bud. mieszkal.	bud gospod.	Inne	Ilość obiektów zawierające azbest itp.	Ilość zinwent. posesji	Razem
		m ²					m ²
1	Zuzowy	2656,00	9210,00	252,00	96,00	46,00	12 118,00
2	Gaj Zuzowski	346,00	1316,00		12,00	5,00	1 662,00
3	Wola Przedborska	1858,00	6891,00		62,00	40,00	8 749,00
4	Ludwików	1522,00	4630,00		47,00	20,00	6 152,00
5	Wierzchlas	616,00	1249,00		13,00	6,00	1 865,00
6	Józefów Stary	1975,00	6967,00	376,00	63,00	30,00	9 318,00
7	Budy Nosalewickie	929,00	4080,00		44,00	21,00	5 009,00
8	Miejskie Pola	2804,00	6796,00		92,00	38,00	9 600,00
9	Wygwizdów	2006,00	3276,00		45,00	20,00	5 282,00
10	Przyłanki	2310,00	4412,00		51,00	24,00	6 722,00
11	Faliszew	985,00	4382,00		34,00	17,00	5 367,00
12	Taras	2753,00	13 230,00		113,00	50,00	15 983,00
13	Brzostek	2107,00	5493,00		59,00	27,00	7600,00
14	Mojżeszów	466,00	2352,00		17,00	10,00	2 818,00
15	Zagacie	1253,00	3163,00		35,00	16,00	4 416,00
16	Jabłonna	837,00	3439,00		36,00	16,00	4 276,00
17	Grobla	1137,00	2777,00		33,00	16,00	3 914,00
18	Policzko	1752,00	8165,00		77,00	29,00	9 917,00
19	Góry Suche	331,00	1238,00		15,00	8,00	1 569,00
20	Gaj	1228,00	1775,00		22,00	11,00	3 003,00
21	Wymysłów	1088,00	2066,00		28,00	12,00	3 154,00
22	Kajetanów	1122,00	5357,00	150,00	49,00	25,00	6 629,00

23	Nosalewice	2325,00	5151,00		52,00	25,00	7 476,00
24	Kaleń	1553,00	3633,00		43,00	17,00	5 186,00
25	Stara Wieś	1008,00	3903,00		37,00	18,00	4 911,00
26	Józefów	589,00	1464,00		19,00	9,00	2 053,00
27	Góry Mokre	2717,00	13750,00	160,00	138,00	69,00	16 627,00
28	Piskorzaniec	2393,00	3953,00	160,00	58,00	30,00	6506,00
29	Chałupy	1369,00	4124,00		49,00	23,00	5 493,00
30	Żeleźnica	1419,00	3588,00		41,00	19,00	5 007,00
31	Borowa	2360,00	3709,00	96,00	50,00	25,00	6 165,00
32	Wojciechów	1226,00	2626,00		32,00	18,00	3852,00
33	Przedbórz	7132,00	7040,00		138,00	103,00	14172,00
34	Policzko Chojny	389,00	972,00		10,00	4,00	1 361,00
Suma		56 561,00	156177,00	1194,00	1710,00	847,00	213932,00

Łącznie na terenie Gminy Przedbórz zinwentaryzowanych zostało w 2010 roku **213932,00 m²** płyt eternitowych falistych i płyt CARO oraz **8358 mb** rur cementowo- azbestowych, w tym: o średnicy 50mm- 1400mb, o średnicy 80mm- 2091mb, o średnicy 100mm- 4238mb, o średnicy 150mm- 629mb (stan na dzień 13.08.2010r.). **Uzyskane podczas inwentaryzacji informacje posłużyły utworzeniu bazy danych o nieruchomościach, na których występują wyroby zawierające azbest.**

Wyliczone ilości 3008,4Mg oraz wyliczone dalej koszty dotyczą stanu na dzień 13.08.2010 r.

W celu określenia kosztów usunięcia wyrobów zawierających azbest zasięgnięto informacji od firm posiadających zezwolenia na wytwarzanie tego typu odpadów na terenie gminy Przedbórz.

Uśredniając pozyskane informacje stwierdzono, iż koszt usunięcia wyrobów zawierających azbest wynosi **960,00zł/Mg**. Mnożąc więc ilość wyrobów „eternitowych” przez cenę usługi łącznie otrzymujemy wartość **2 888 064 zł + VAT dla stanu na dzień 13.08.2010 r.**

W celu usunięcia płyt z azbestocementu zabudowanych na terenie gminy Przedbórz przyjęto następujący wariant postępowania.

Wariant zakłada podział prac, a co za tym idzie i środków finansowych na realizację „Programu...”, w ten sposób, że posiadacz zabudowy eternitowej pokrywa koszty związane ze

zdjęciem płyt (100%), natomiast Urząd Gminy pokrywa 100% kosztów związanych z jego transportem i unieszkodliwianiem – **2 888 064 zł + VAT**. Głównym celem „Programu...” jest pomoc finansowa mieszkańcom gminy w zakresie prawidłowego transportu i unieszkodliwienia wyrobów z azbestocementu.

Jednym ze sposobów przyspieszenia przez mieszkańców procesu usuwania wyrobów zawierających azbest i jednocześnie zabezpieczenia środowiska przed zagrożeniem spowodowanym nieodpowiednim postępowaniem z odpadami zawierającymi azbest jest pomoc finansowa ze źródeł zewnętrznych.

Źródłami finansowania usuwania azbestu są środki budżetu państwa pozostające w dyspozycji Ministra Gospodarki, środki własne właścicieli obiektów budowlanych, środki własne inwestorów prywatnych, środki funduszy ochrony środowiska, środki pomocowe Unii Europejskiej, środki własne jednostek samorządowych oraz kredyty.

W ramach środków budżetu państwa pozostających w dyspozycji Ministra Gospodarki planowane jest finansowanie zadań wspierających realizację „Programu...” w latach 2009-2032.

Środki z krajowych funduszy ochrony środowiska mogą być wykorzystywane m.in. na finansowanie działań dotyczących oczyszczania kraju z azbestu. Beneficjentami środków mogą być jednostki samorządu terytorialnego, które zlecanym przez nie zadaniem usuwania wyrobów zawierających azbest mogą objąć zarówno obiekty użyteczności publicznej, jak i nieruchomości właścicieli prywatnych.

Środki funduszy ochrony środowiska mogą być pozyskiwane z różnych instrumentów.

W poszczególnych województwach instrumenty finansowe wspierające bezpieczne eliminowanie z użytkowania wyrobów azbestowych oferowane są przez następujące instytucje:

- Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW)
- Bank Ochrony Środowiska S.A.(BOŚ S.A) we współpracy z WFOŚiGW
- Regionalny Program Operacyjny dla poszczególnych województw (RPO)

Formy i zakres wsparcia, a także uprawnienia do ubiegania się o dofinansowanie różnią się w zależności od obowiązujących zasad w wojewódzkich funduszach.

Projekt Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Przedbórz zgodny jest z Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, Krajowym Planem Gospodarki Odpadami, Planem Gospodarki Odpadami województwa łódzkiego 2011 (z uwzględnieniem lat 2012-2015).

4. DIAGNOZA STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Przedbórz jest gminą miejsko - wiejską należącą, pod względem administracyjnym do powiatu radomszczańskiego, położoną w południowo - wschodniej części województwa łódzkiego, w Dolinie Pilicy, u podnóża Gór Świętokrzyskich.

Położona jest w obrębie trzech makroregionów: Wzgórz Radomszczańskich, Wzgórz Opoczyńskich (stanowiących zachodnią otoczkę Gór Świętokrzyskich) i Pasma Przedborsko-Małoskiego (stanowiącego północno-wschodnie obrzeże Niecki Włoszczowskiej). Najwyższymi punktami na obszarze gminy, a zarazem najwyższymi wzniesieniami Pasma Przedborsko - Małoskiego, są: Fajna Ryba – 347 m n.p.m. i Góra Kozłowa – 336 m n.p.m. Najniżej położona jest dolina Pilicy 180– 185 m n.p.m. oraz północna część gminy – 200 m n.p.m. Powierzchnia gminy wynosi 18994 ha, w tym 613 ha to powierzchnia miasta Przedborza, przy czym rozciągłość południkowa wynosi ok. 25 km, a równoleżnikowa ok. 12,5km. Południowa część gminy znajduje się w granicach Przedborskiego Parku Krajobrazowego. Od zachodu naturalną granicę gminy wytycza rzeka Pilica.

Gmina Przedbórz graniczy z następującymi gminami:

- od północy

gm. Aleksandrów (powiat piotrkowski, woj. łódzkie)

gm. Żarnów (powiat opoczyński, woj. łódzkie)

- od południa

gm. Kluczewsko (powiat włoszczowski, woj. świętokrzyskie)

- od zachodu gm. Ręčno (powiat piotrkowski, woj. łódzkie)

gm. Masłowice (powiat radomszczański, woj. łódzkie)

gm. Wielgomłyny (powiat radomszczański, woj. łódzkie)

- od wschodu gm. Fałków (powiat konecki, woj. świętokrzyskie)

gm. Słupia Konecka (powiat konecki, woj. świętokrzyskie)

gm. Krasocin (powiat włoszczowski, woj. świętokrzyskie)

Budowa geologiczna i geomorfologiczna

Gmina Przedbórz położona jest na Wyżynie Przedborskiej w obrębie jednostki tektonicznej zwanej antyklinorium środkowopolskim, a dokładniej na obszarze mezozoicznej osłony Gór

Świętokrzyskich. Pasma Przedborsko – Małogoskie, stanowiące podwójnie monoklinalne pasmo, zbudowane jest właśnie w znacznej mierze z utworów mezozoicznych, tj. wapieni górnio jurajskich oraz piaskowców kredowych. Omawiany obszar pozbawiony jest niemal całkowicie osadów trzeciorzędowych. Bezpośrednio na utworach mezozoicznych zalegają osady czwartorzędowe, głównie plejstoceny, o miąższości 20÷80 m. Są to utwory zlodowacenia południowopolskiego i środkowopolskiego, stadiów maksymalnego i mazowiecko – podlaskiego (Warty). Osady zlodowacenia południowopolskiego, zalegające głębiej, nie tworzą ciągłej warstwy i w wielu miejscach zostały zredukowane do warstwy bruku lodowcowego lub uległy całkowitemu zdarcu.

Ich miąższość ocenia się na 0÷20m. W okresie późniejszych zlodowaceń obszar był wolny od lodu i podlegał intensywnym procesom peryglacjalnym. W dolinach rzecznych zgromadzone zostały osady piaszczyste, żwirowe i mułkowate oraz wykształciły się mady. Pod koniec plejstocenu procesy eoliczne doprowadziły do powstania form wydmych w obrębie pól piasków sandrowych. Pokrywy piasków eolicznych występują rozproszone na obszarze całej gminy w postaci pojedynczych wydmy i ich zespołów. Najmłodsze osady – holoceny, tj. mułki, piaski i żwiry rzeczne oraz torfy występują w dolinach rzecznych i obniżeniach terenu. Występujące na terenie gminy Przedbórz surowce mineralne są pochodną przeszłości i budowy geologicznej obszaru. Wśród gospodarczo użytecznych surowców wymienić należy jurajskie (górną jurę) wapienie tworzące mezozoiczne podłoże obszaru. Z mezozoiku, z kredy pochodzą piaskowce licznie wychodzące na terenie gminy

Gleby

Jakość gleb w gminie Przedbórz, a tym samym warunki dla produkcji rolnej, są wyjątkowo niekorzystne. Ponad 82 % gleb to gleby nieurodzajne należące do V i VI klasy bonitacyjnej w areale gruntów ornych gminy, niecałe 18 % to gleby średniej jakości, tj. klasy III i IV, brak natomiast gleb klasy I i II. Zmienność podłoża skalnego i morfologii terenu, zróżnicowanie lokalnych warunków hydrogeologicznych, klimatycznych i roślinnych wpłynęły na wykształcenie poszczególnych typów i rodzajów gleb. W ramach gminy można wyróżnić następujące jednostki geologiczno – geomorfologiczno – glebowe:

- wysoczyzny zbudowane z piasków i żwirów wodnolodowcowych z kompleksem gleb rdzawych i brunatnych różnych odmian,
- wysoczyzna zbudowana z gliny z glebami pyłowymi i brunatnymi,
- wzgórza i równiny zbudowane z mezozoicznych skał wapiennych o glebach rędzinnych,

- wzgórza zbudowane z mezozoicznych skał niewęglanowych z glebami wyługowanymi i kwaśnymi,
- wydmy i pola piasków eolicznych z glebami bielcowymi, bielcami i glebami rdzawymi,
- tarasy rzeczne nadzalewowe z glebami rdzawymi i glejowymi,
- równiny akumulacji organiczno – mineralnej z glebami mineralno – murszowymi,
- równiny akumulacji bagiennej z glebami torfowymi i torfowo– murszowymi,
- dna dolin i tarasy zalewowe pokryte madami,
- suche doliny denudacyjne i stoki z glebami deluwialnymi.

Gleby na obszarze gminy przedstawiają niską wartość użytkową. Aż 85 % stanowią gleby o odczynie bardzo kwaśnym i kwaśnym, natomiast udział frakcji piaszczystej w składzie granulometrycznym sprawia, że większość gleb jest okresowo lub stale sucha. Duże spadki terenu rzędu $8\div 20^\circ$ i wysokie stoki utrudniają nie tylko mechaniczną uprawę gleb, ale również są czynnikiem sprzyjającym erozji wodnej i wietrznej i tak już słabych gleb.

Powyższe elementy wpływają bezpośrednio na możliwości produkcji rolniczej i potencjał urodzajności gleb. Głównie uprawia się na nich żyto, owies, łubin, częściowo ziemniaki.

Kompleksy przydatności rolniczej gleb w % powierzchni gruntów ornych przedstawiają się następująco:

Kompleks 1 – pszenno b. dobry – 0,0 %,

Kompleks 2 – pszenno dobry – 0,45 %,

Kompleks 3 – pszenno wadliwy – 1,4 %,

Kompleks 4 – żytni b. dobry – 1,1 %,

Kompleks 5 – żytni dobry – 10,2 %,

Kompleks 6 – żytni słaby – 30,5 %,

Kompleks 7 – żytni b. słaby – 40,3 %,

Kompleks 8 – zbożowo – pastewny mocny – 2,3 %,

Kompleks 9 – zbożowo – pastewny słaby – 13,8 %.

Zasoby wód podziemnych

Obszar gminy Przedbórz znajduje się w obrębie 3 jednostek hydrogeologicznych:

- część północno – zachodnia w regionie Łódzkim, podregionie Piotrkowskim (XI –2); poziomy użytkowe wód podziemnych występują w osadach kredowych, tj. kredy dolnej i górnej;

- część południowo – zachodnia w regionie Nidziańskim (symbol XVIII); poziomy użytkowe w utworach górnajurajskich i kredowych;
- część północno – wschodnia w rejonie wokółświętokrzyskim, podregionie Małogosko- Sulejowskim (XIX –1); poziom użytkowy w utworach górnej kredy i jury.

Są to wody szczelinowe i szczelinowo – porowe, na ogół o zwierciadle napiętym.

Czwartorzędowy poziom wodonośny związany jest przede wszystkim z doliną Pilicy i jest głównym źródłem zaopatrzenia w wodę dla ludności rolniczej. Wody w utworach czwartorzędowych zakumulowane są głównie w piaskach wodnolodowcowych i rzecznych o zmiennej miąższości, zalegających na mułkach, glinach lub zwietrzelinach skał mezozoicznych i należą głównie do kategorii wód gruntowych. Zwierciadło wody gruntowej jest swobodne, a jego głębokość zamyka się w przedziale 0÷20 m i więcej. Głębokość występowania zwierciadła jest niewielka (sporadycznie przekracza 5,0 m), wydajność wynosi od 7,7 m³/h do 13 m³/h przy depresji kilku metrów.

Kredowy poziom wodonośny jest podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę większych skupisk ludności. Wody podziemne w utworach kredowych występują głównie na południowy zachód od Pasma Przedborsko - Małogoskiego. Dwa ujęcia wód kredowego poziomu wodonośnego, których wydajność przekracza 100 m³/h znajdują się między innymi w Przedborzu.

Południowo – zachodni fragment gminy znajduje się na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 409 Niecka Miechowska, wymagającego szczególnej ochrony. Jest to zbiornik wód bardzo czystych i czystych, do użytku bez uzdatniania, w utworach kredy dolnej, w ośrodkach szczelinowych i szczelinowo – porowatych. Średnia głębokość ujęć 20-120m.

Najbardziej efektywne zasilanie wód podziemnych, przejawiające się wzrostem ich stanów, ma miejsce w okresie roztopów wiosennych. Nagromadzone przez zimę opady atmosferyczne w postaci śniegu, topniejąc w okresie wiosennym, powodują wzmożoną infiltrację. Docierają one do zwierciadła wód podziemnych i wywołują wyraźny jego wzrost. Maksimum stanu wody obserwowane jest w marcu, czyli niemal równocześnie z roztopami. Przejawem wód podziemnych na powierzchni terenu są tereny podmokłe, źródła, wycieki i wysięki. Są to głównie wypływy szczelinowe w strefach krawędziowych, na kontakcie wychodni starszego podłoża i pokryw czwartorzędowych. Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych to część zasobów, które z uwzględnieniem zasad ich ochrony i warunków technicznych mogą być

pobierane z określonego poziomu wodonośnego bez naruszenia równowagi hydrogeologicznej.

Zasoby wód powierzchniowych

Cały obszar gminy położony jest w środkowej części zlewni Pilicy, a głównymi rzekami odwadniającymi są Pilica i jej prawobrzeżne dopływy Czarna Włoszczowska i Ojrzanka.

Rzeka Pilica - długość rzeki wynosi ogółem 319km. Pilica przepływa przez zachodnią część gminy Przedbórz (po obu jej stronach położona jest siedziba władz gminy – miasto Przedbórz), stanowiąc niejako naturalną granicę gminy. W rejonie Przedborza tworzy ostro zarysowany przełom przez Pasma Przedborsko - Małogoskie. Zasoby wodne Pilicy są znaczące, wyższe o $1\text{dm}^3/(\text{km}^2\cdot\text{s})$ od średniej dla terytorium Polski. Rzeka zbiera wody z licznych dopływów, mniejszych rzek i lokalnych cieków. Ponadto na terasach rzeki występują zabagnienia, torfowiska i podmokłości, ale ogólnie zlewnia charakteryzuje się dobrymi warunkami odwodnienia.

Rzeka Czarna Włoszczowska – prawobrzeżny dopływ Pilicy. Na trasie przepływu przez gminę Czarna Włoszczowska przyjmuje prawobrzeżne dopływy: Potok Rybnica, Potok Borowa i Potok. Koryto rzeki nie jest uregulowane.

Rzeka Ojrzanka – prawobrzeżny dopływ Pilicy. Przepływa przez północną część gminy.

Potok Kaleń i Potok Borowa – niewielkie cieki wodne wpływające do Czarnej Włoszczowskiej, które zostały uznane za istotne dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa.

Potok Rybnica - niewielki, prawobrzeżny dopływ Czarnej Włoszczowskiej o długości ok. 8km, wypływający pod miejscowością Józefów i wpływający do Czarnej pod wsią Krogulec. Wody stojące stanowią: zespoły stawów rybnych, podmokłe tereny torfowo bagienne oraz zbiorniki systemów melioracyjnych.

Zasoby wód powierzchniowych gminy uzupełniają znacząco:

- Stawy Poręba – Papiernia (Staw Poręba, Staw Nowy, Staw Dolny i Staw Ogród zasilane wodami Ojrzanki),
- Stawy: „Bolesław” i „Duży”, położone w obrębie geodezyjnym Zagacie (zasilane wodami Potoku Borowa), wchodzące w skład rezerwatu Piskorzeniec,
- Zalew w Przedborzu o powierzchni 11,4 ha.

Klimat

Warunki meteorologiczne gminy determinuje jej położenie na pograniczu wpływów klimatu nizin (region Łódzko – Wieluński) i wyżyn (region Gór Świętokrzyskich).

Przeważają zachodnie i południowo – zachodnie kierunki wiatrów, z niewielkim zróżnicowaniem w zależności od pory roku. Suma rocznych opadów wynosi: 649,9 mm, a

najwyższe opady przypadają na miesiąc lipiec, przy czym suma opadów na południowo – zachodnich stokach Pasma Przedborsko – Małogoskiego jest większa, niż na stokach północno – wschodnich, które leżą w cieniu opadowym w stosunku do napływu wilgotnych mas powietrza z zachodu. Opady okresu wegetacyjnego wynoszą ok. 400mm. Największe sumy opadów notowane są w miesiącach letnich (czerwiec i lipiec) i przekraczają 100mm. Liczba dni z opadami wynosi 131÷151 rocznie. Średnia roczna temperatura wynosi na omawianym obszarze 7,1°C. Najwyższe temperatury odnotowano w lipcu, a najniższe w lutym. Średnie wartości wynoszą odpowiednio dla lipca 20,1, a dla lutego – 12,8°C.

Pokrywa śnieżna zalega tu średnio 75 dni w roku, zwykle w okresie XI ÷ III, a jej grubość osiąga 45cm. Długość okresu wegetacyjnego (temperatura powietrza powyżej 5°C) wynosi około 213 dni. W związku z wymienionymi czynnikami klimat lokalny gminy można scharakteryzować następująco:

- doliny rzek – wraz z towarzyszącymi im obszarami podmokłymi oraz podmokłe trwałe płaskie powierzchnie tarasów akumulacyjnych (osady organiczne rejonu Piskorzeniec) posiadają niekorzystne termiczne i wilgotnościowe warunki. Charakteryzują się dużym prawdopodobieństwem zalegania przygruntowych przymrozków i mgieł, stagnacją chłodnego i wilgotnego powietrza, niedostatecznym przewietrzeniem oraz inwersją temperatury.
- zwarte kompleksy leśne – charakteryzują się niewielkimi wahaniami temperatury, znaczną zacisznością, podwyższoną wilgotnością, przez co wpływają korzystnie na warunki klimatyczne terenów przyległych, podnosząc ich walory krajobrazowe i zdrowotne.

Obszar gminy położony jest na pograniczu pasa wyżyn i nizin w makroregionie Wyżyna Przedborska, stąd wszystkie komponenty środowiska przyrodniczego wykazują tu cechy przejściowe: wyżynne, nizinne i pośrednie.

Zasoby przyrodnicze

Najbardziej naturalną formacją roślinną, nierozzerwalnie związaną z polskim krajobrazem są rozległe powierzchnie leśne, związane z występowaniem dawnych puszczy. Cechą charakteryzującą warunki przyrodnicze gminy Przedbórz jest najwyższy w powiecie radomszczańskim stopień lesistości (56 %). Warunki klimatyczne, glebowe i siedliskowe decydują o znacznej przewadze zasięgu borów sosnowych.

Podział zbiorowisk leśnych dla gminy Przedbórz przedstawia się następująco:

-bór suchy 7,1 %

-bór świeży 43,1 %

- bór wilgotny 8,7 %
- bór bagienny 1,6 %
- bór mieszany wilgotny 2,9 %
- bór mieszany świeży 25,6 %
- las mieszany świeży 5,4 %
- las mieszany wilgotny 0,1 %
- las świeży 0,6 %
- las wilgotny 0,7 %
- ols 3,5 %
- ols jesionowy 0,7 %

Struktura gatunkowa i siedliskowa wskazuje na duże zróżnicowanie, daje możliwość utrzymania drzewostanów wielogatunkowych oraz ciągłego powolnego zwiększania udziału gatunków liściastych.

Gatunki dominujące drzewostanów to:

- sosna pospolita 91,5 %
- modrzew europejski 0,1 %
- świerk pospolity 0,1 %
- jodła pospolita 0,5 %
- buk pospolity 0,3 %
- dąb pospolity 0,9 %
- jesion wyniosły 0,3 %
- brzoza brodawkowata 2,3 %
- olsza czarna 3,9 %
- topola osika 0,1 %

Zieleń miejska: parki spacerowo-wypoczynkowe, zieleńce, zieleń uliczna, tereny zieleni osiedlowej, zajmuje niewielką powierzchnię. W Przedborzu znajdują się 3 zieleńce. Do kompleksów zieleni zalicza się także zieleń cmentarna oraz sady, których powierzchnia wynosi 24ha, co stanowi zaledwie 0,12 %.

Na powierzchni gminy istnieje również roślinność synantropijna istniejąca dzięki ingerencji człowieka: zbiorowiska segetalne – rośliny uprawne i towarzyszące im chwasty polne oraz zbiorowiska ruderalne – rośliny towarzyszące drogom, osiedlom, nasypom przemysłowym, gruzowiskom.

Na terenie gminy Przedbórz istnieją dwa rezerваты przyrody: Rezerwat Piskorzeniec i Rezerwat Czarna Różga.

Rezerwat Piskorzeniec został utworzony w 1990 r. Zajmuje 409,19 ha powierzchni, co czyni go największym spośród rezerwatów Przedborskiego Parku Krajobrazowego. Obejmuje on ochroną ekosystemy wysokotorfowiskowe oraz bagienne lasy olchowo brzezinowe i bory bagienne. Rezerwat powstał dla ochrony wielu bardzo rzadkich i zagrożonych wyginięciem gatunków roślin charakterystycznych dla ekosystemów torfowiskowo – bagicennych: rosiczka długolistna, rosiczka pośrednia, kruszczyk błotny, turzyca bagicenna, bagnica torfowa, wierzba borówkolistna, turzyca strunowa.

Torfowisko Piskorzeniec zasiedla wyjątkowo liczny i bogaty w gatunki świat zwierząt: spośród płazów – żaba jeziorkowa, żaba śmieszka, żaba wodna, żaba trawna, żaba moczarowa, ropucha szara, ropucha zielona, kumak nizinny, rzekotka drzewna, traszka zwyczajna; gadów – żmija zygzakowata, padalec, jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, zaskroniec; ptaków – łabędź niemy, żuraw, remiz, bocian biały, bocian czarny, błotniak łąkowy, jerzyk; ssaków – bóbr, wydra, łось.

Rezerwat Czarna Różga utworzony został w 1996 r. Jest rezerwatem leśnym obejmującym 185,60ha powierzchni naturalnego lasu wilgotnego. W rezerwacie występuje pięć zespołów leśnych niżowo-wyżynnych, wewnątrznie zróżnicowanych na podzespoły i lokalne postacie. Są to: ols porzeczkowy, łęg jesionowo-olszowy, grąd subkontynentalny, wyżynny mieszany bór jodłowy i bór bagicenny. Na florę rezerwatu składa się ponad 300 gatunków roślin. Do najcenniejszych należą gatunki górskie o nielicznych stanowiskach na niżu, mające w Polsce Środkowej granicę występowania, np. widłak wroniec, kokoryczka okółkowa, trybula lśniąca, nerecznica szerokolistna. W rezerwacie rosną następujące gatunki roślin objętych ochroną całkowitą: wawrzynek wilczełyko, bluszcz pospolity, widłaki (gajowy, wroniec, goździsty) i pomocnik blaszkowaty. Pod ochroną częściową pozostają porzeczka czarna, kruszyna pospolita, bagno zwyczajne, kalina koralowa. Wśród gatunków należących do fauny spotkać można padalca, żmiję zygzakowatą, zaskrońca, rzekotkę drzewną, myszołowa, bociana czarnego, żurawia.

Przedborski Park Krajobrazowy powstał w 1988 r. Powierzchnia parku wynosi 16553ha, z czego 7385 ha leży na terenie województwa łódzkiego i gminy Przedbórz, a pozostała w granicach administracyjnych województwa świętokrzyskiego.

Przedborski Park Krajobrazowy ma na celu:

- ochronę charakterystycznych, lub unikatowych, cech naturalnych środowiska przyrodniczego i krajobrazu;
- utrzymanie równowagi ekologicznej przyrody parku i jego otoczenia;

- ochrona ekosystemów przed szkodliwym oddziaływaniem zewnętrznym i wewnętrznym;
- ochrona i wyeksponowanie krajobrazu kulturowego i historycznego;
- kształtowanie harmonijnego krajobrazu współczesnego;
- ochronę walorów i kształtowanie dla turystyki i wypoczynku.

Na florę Przedborskiego Parku Krajobrazowego składa się 900 gatunków roślin naczyniowych, w tym 62 gatunki objęte ochroną prawną (50 – ochroną całkowitą i 12 – ochroną częściową). Równie bogata jest flora mszaków i porostów. Liczy ona 167 gatunków mszaków, w tym 36 wątrobowców i 131 mchów, spośród których 11 gatunków znajduje się na Czerwonej Liście Mszaków zagrożonych w Polsce oraz 155 gatunków porostów, z których 30 objętych jest ochroną całkowitą.

Na obszarze parku występują 22 gatunki ryb, 10 gatunków płazów, 5 gatunków gadów, ponad sto gatunków ptaków z bielikiem na czele oraz 39 gatunków ssaków.

W 2002 r. Wojewoda Łódzki wydając rozporządzenie dotyczące planu ochrony Przedborskiego Parku Krajobrazowego zniósł dotychczasową otulinę parku i wyznaczył wokół niego **Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu**. Jego powierzchnia wynosi 18466ha, z czego 5417ha leży w granicach administracyjnych województwa łódzkiego.

Piliczański Obszar Chronionego Krajobrazu został utworzony na mocy rozporządzenia nr 8/2009 Wojewody Łódzkiego z dnia 24 marca 2009 r. w sprawie wyznaczenia Piliczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. U. Woj. Łódzkiego z dnia 31 marca 2009 r. Nr 75, poz. 712). Całkowita powierzchnia Obszaru wnosi 46 340 ha. Obszar położony jest na terenie gmin: Aleksandrów, Kobbiele Wielkie, Masłowice, Paradyż, Wielgomłyny, Żarnów, Żytno, Przedbórz, miasto Przedbórz.

Piliczański Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Na Obszarze Chronionego Krajobrazu ustalono czynną ochronę ekosystemów, w celu zachowania ich trwałości oraz zwiększenia różnorodności biologicznej.

Ochroną objęto:

- **ekosystemy leśne** (tworzenie zwartych kompleksów leśnych, tworzenie i odtwarzanie stref ekotonowych, utrzymywanie i tworzenie leśnych korytarzy ekologicznych, zalesianie i zadrzewianie gruntów mało przydatnych do produkcji rolnej,

pozostawienie drzew o charakterze pomnikowym, zachowanie śródleśnych mokradeł, polan, torfowisk, zachowanie siedlisk chronionych i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów)

- **ekosystemy nieleśne** (przeciwdziałanie procesom zarastania łąk i pastwisk cennych ze względów przyrodniczych i krajobrazowych, zachowanie śródpolnych torfowisk, obszarów wodno- błotnych, kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego poprzez zachowanie mozaiki pól uprawnych, miedz, płątów wieloletnich ziołorośli, utrzymywanie poziomu wód gruntowych odpowiedniego dla zachowania bioróżnorodności)
- **ekosystemy wodne** (zachowanie zbiorników wód powierzchniowych wraz z ich naturalną obudową biologiczną, utrzymywanie i tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków wodnych, prowadzenie prac regulacyjnych cieków wodnych w zakresie niezbędnym dla ochrony przeciwpowodziowej i w oparciu o zasady dobrej praktyki utrzymania rzek, zwiększanie retencji wodnej, odtwarzania funkcji obszarów źródłiskowych o dużych zdolnościach retencyjnych, zachowanie i odtwarzanie korytarzy ekologicznych opartych o ekosystemy wodne, celem zachowania dróg migracji gatunków).

Rozporządzeniami Wojewody Piotrkowskiego: Nr 4/96 z dnia 4 listopada 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urzęd. Woj. Piotrkowskiego z dn. 8 listopada 1996 r. Nr 21, poz. 75) i Nr 5/98 z dnia 3 lipca 1998 r. w sprawie zmiany rozporządzenia dotyczącego uznania za pomniki przyrody (Dz. Urzęd. Woj. Piotrkowskiego z dn. 4 sierpnia 1998 r. Nr 12, poz. 134) na terenie gminy Przedbórz utworzono 31 pomników przyrody, a wśród nich 30 pomników przyrody stanowiących pojedyncze drzewa lub ich grupy, gat.: dąb szypułkowy, lipa drobnolistna, klon pospolity, buk pospolity, cis pospolity, modrzew europejski, sosna pospolita, wiąz pospolity, jesion wyniosły i jeden głąz granitowy „Jedynak” w leśnictwie Wierzchlas.

Dnia 29 sierpnia 2008 r. Rada Miejska w Przedborzu podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia pomników przyrody, na mocy której ochroną w formie pomników przyrody objęto 26 pojedynczych lub zrostów drzew rosnących na terenie zabytkowego parku przy ul. Trytwa w Przedborzu (nr działki ewidencyjnej 154/1, obręb 5).

Na obszarze gminy Przedbórz istnieje 30 **użytków ekologicznych** (26 stanowi kompleksy bagien i torfowisk śródleśnych, 4 – to tereny zabagnione)

Na terenie gminy Przedbórz istnieje jeden **zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Majowa Góra”**, obejmuje on obszar leśny o powierzchni 3,90 ha, oznaczony za numerem

działki 72, obręb geodezyjny nr 5 w Przedborzu. Na terenie zespołu przyrodniczo krajobrazowego i w utworzonej wokół niego strefie ochronnej, stanowiącej pas o szerokości 30m, zakazano budowy obiektów budowlanych, linii komunikacyjnych, urządzeń lub instalacji zagrażających rodzimej przyrodzie.

Na obszarze gminy Przedbórz leżą fragmenty dwóch projektowanych obszarów **Natura 2000**: Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk „Ostoja Przedborska” ,Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk „Dolina Środkowej Pilicy” i jednego proponowanego Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk „Dolina Górnej Pilicy”.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Ostoja Przedborska”

Obszar obejmuje fragment Przedborskiego Parku Krajobrazowego. Zachodnią część obszaru stanowi zbocze Pasma Przedborsko-Małogoskiego zbudowanego z górnourajskich wapieni i kredowych piaskowców. Sieć rzeczna jest stosunkowo bogata, stanowią ją liczne dopływy Czarnej Włoszczowskiej. Znaczną część obszaru zajmuje rozległy kompleks wilgotnych i podmokłych łąk oraz największy w tej części Polski płat lasów jesionowo-olszowych (obwód Oleszno). Zachowały się tu duże fragmentami naturalnych drzewostanów. Dominują bory sosnowe, lecz pozostały też naturalne płaty grądów, buczyn i dąbrów. Na zboczach wzgórz rozwijają się murawy kserotermiczne, a w dolinach torfowiska. Najbardziej rozległym i najcenniejszym z nich jest Piskorzeniec. Również na torfowisku Jedle stwierdzono dobrze zachowane fragmenty torfowiska wysokiego i przejściowego (2 km na SW od wsi Jedle). Na jego trudno dostępnych fragmentach występują liczne oczka wodne z płem mszarnym.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Dolina Środkowej Pilicy”

Obszar obejmuje 40 km odcinek środkowej Pilicy (około 1/8 całkowitej długości rzeki). Obszar położony w większości w regionie Doliny Sulejowskiej, pomiędzy Wzgórzami Radomszczańskimi, Równiną Piotrkowską (na zachodzie) i Wzgórzami Opoczyńskimi (na wschodzie). Wody Pilicy są stosunkowo czyste. Rzeka jest nieuregulowana; ma naturalny charakter (liczne meandry i starorzecza). Pewne fragmenty obszaru są regularnie zalewane. Łąki kośne i pastwiska pokrywają dużą część powierzchni doliny; znajdują się tu również niewielkie płaty torfowisk, trzcinowisk i turzycowisk. Znaczne połacie brzegów rzeki porośnięte są lasami łęgowymi i nadrzecznymi zaroślami wierzbowymi.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Dolina Górnej Pilicy”

Obszar położony jest w Krainie Świętokrzyskiej, w okręgu Włoszczowsko-Jędrzejowskim. Występują tutaj duże, w większości naturalne kompleksy leśne (grądy, lasy mieszane świeże i wilgotne oraz w dolinach rzecznych - lasy łęgowe i olsy). Meandrująca rzeka Pilica, której

towarzyszą liczne starorzecza, tworzy malowniczą dolinę. Wzdłuż koryta ciągną się gęste zarośla wierzbowe oraz lasy nadrzeczne, o silnie zróżnicowanych drzewostanach, którym towarzyszą podmokłe łąki, charakteryzujące się dużą różnorodnością biologiczną: bogactwem fauny i flory, zwłaszcza gatunków związanych z siedliskami wilgotnymi. Powierzchnia licznych bagien i torfowisk systematycznie się kurczy w wyniku naturalnych zmian sukcesyjnych oraz zabiegów melioracyjnych.

Ostoja obejmuje jeden z większych ciągów ekologicznych zlokalizowanych w naturalnych dolinach rzecznych w kraju. Występują tutaj zbiorowiska łąkowe, bardzo dobrze zachowane lasy łąkowe, bory bagienne, rzadziej bory chrobotkowe. Obszar ma też znaczenie dla ochrony starorzeczy. W ostoju zlokalizowane są liczne populacje gatunków roślin chronionych i ginących (ponad 60). Dolina Górnej Pilicy należy do najistotniejszych ostoju fauny w Polsce środkowej. Jedne z najliczniejszych i najlepiej zachowanych populacji w tej części kraju mają tu: bóbr europejski, traszka grzebieniasta, kumak nizinny, minóg ukraiński, koza, głowacz białopłetwy, trzepla zielona, czerwonończyk fioletek i zatoczek łamliwy. Przy czym populacje trzepli zielonej, czerwonończyka fioletka i zatoczka łamliwego należą do kluczowych w skali kraju. Wśród rozlewisk w Dolinie Pilicy występują liczne mikrosiedliska dogodne dla występowania poczwarówki jajowatej. Pilica i jej dopływy są dobrym siedliskiem dla występowania skójki gruboskorupowej. Istotne w skali regionu są populacje: pachnicy dębowej, piskorza, modraszka telejusa i modraszka nausitousa. Potwierdzenia wymaga występowanie podawanych z terenu ostoju: kreślinka nizinnej (Kubisz 2004) i kozy złotawej (Boroń 2004).

Ostoja posiada bogaty zestaw gatunków owadów i innych organizmów wpisanych na czerwoną listę lub wymienianych w załącznikach do konwencji międzynarodowych. W "Dolinie Górnej Pilicy" licznie reprezentowane są przyrodniczo cenne gatunki ptaków. Obszar znajduje się częściowo na terenie Włoszczowsko-Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (60 090 ha; 1995) oraz Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (14 490 ha; 2002), zawiera jeden rezerwat przyrody "Ługi" (90,23 ha, 1981). Są tu trzy użytki ekologiczne "Bagna i torfowiska" oraz kilka pomników przyrody.

Wnioski monitoringu stanu środowiska (2006-2008 rok):

Pełen opis monitoringu środowiska gminy ujęty został w Programie Ochrony Środowiska dla gminy Przedbórz. Poniżej przedstawiono rezultaty badań środowiska w ostatnich latach.

- powiat radomszczański, a tym samym gmina Przedbórz znajduje się w strefie piotrkowsko- radomszczańskiej. Ze względu na poziomy dopuszczalne określone dla dwutlenku siarki, dwutlenki azotu, ołowiu, pyłu PM10, benzenu i tlenku węgla pod kątem ochrony zdrowia strefę piotrkowsko - radomszczańską zakwalifikowano do klasy A, natomiast dla pyłu PM 10 do klasy C;
- w punkcie pomiarowych na rzece Struga Strzelecka na terenie gminy Przedbórz wody zakwalifikowano do IV klasy, czyli wód niezadawalającej jakości – zadecydowały o tym dwa wskaźniki z grupy parametrów charakteryzujących warunki tlenowe i obciążenie materią organiczną, tj. tlen rozpuszczony (zbyt niski) i ChZT-Cr (zbyt wysoki);
- wody podziemne zakwalifikowano do II klasy jakości – punkt monitoringu krajowego zlokalizowany w Przedborzu;
- nie prowadzono badań stanu klimatu akustycznego oraz promieniowania pól elektromagnetycznych.

Skutki braku realizacji założeń „Programu...”:

- niewłaściwe postępowanie z odpadami przez mieszkańców,
 - zagrożenie dla zdrowia i życia mieszkańców,
 - brak wyeliminowania wyrobów zawierających azbest,
 - brak eliminowania czynników stwarzających ryzyko uwolnienia pyłów azbestowych do powietrza, tj.:
- nieumyślne, nieświadome uszkodzanie mechaniczne wspomnianych wyrobów podczas adaptacji, remontów i modernizacji (np. okablowanie, usuwanie ścianek działowych, usuwanie pokryć dachowych itp.);
 - usuwanie lub próby zabezpieczenia, tych wyrobów, zwłaszcza w sposób niewłaściwy;
 - niewłaściwa eksploatacja wyrobów lub zmiana sposobu eksploatacji wyrobów, powodująca ich drgania, tarcie (szczególnie zagrożone destrukcją są wyroby w obiektach o konstrukcji niesztynnej), wibracje przenoszone na wyroby z azbestem, pochodzące od: pracy maszyn, wind, także niekorzystne dla budynku sąsiedztwo dróg obciążonych ciężkim transportem, transport szynowy, metro itp.;
 - poddanie wyrobów z azbestem silnym ruchom powietrza, wywołanym pracą maszyn (np. wentylatory, odkurzacze);

- uszkodzenia eksploatacyjne wyrobów zawierających azbest, starzenie się ich oraz zły stan techniczny, w tym uszkodzenia mechaniczne, spękania powierzchni, wyszczerbienie krawędzi, korozja chemiczna, biologiczna, termiczna, wilgotnościowa powodują zmiany (osłabienie) spoiwa wyrobów, co objawia się np. obecnością wykwitów, złuszczeń wyrobów, śladami drobnego pyłu na podłodze w miejscu zastosowania wyrobów (z widocznymi fragmentami uszkodzonych wyrobów, a nawet masywnych wiązek włókien azbestu).

Wpływ braku realizacji założeń planu na środowisko przyrodnicze i ludzi:

- wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza (w tym dioksan, włókien azbestowych),
- wzrost zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi.

Powyższe przewidziano również w „Prognozie oddziaływania na środowisko Planu Gospodarki Odpadami województwa łódzkiego 2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015”, „Prognozie oddziaływania na środowisko dla Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”.

5. DIAGNOZA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Generalnie znaczące oddziaływania pozytywne dotyczą obszaru całej gminy, stąd diagnoza stanu środowiska obszarów przez nie objętych, również zawiera się we: wnioskach monitoringu stanu środowiska, w którego zakresie badano: powietrze, wody powierzchniowe i podziemne (rozdział 4).

6. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTNIEJĄCYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH

Najistotniejsze problemy dla środowiska wynikające z obecności wyrobów zawierających azbest:

- niedostateczny stopień inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest oraz niedostateczna ilość przeprowadzonych pierwszych kontroli stanu obiektów i urządzeń budowlanych przez większość osób fizycznych i prawnych, będących właścicielami, zarządcami lub użytkownikami miejsc, w których był lub jest

wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest; niedostateczna ilość dokonanych ocen z pierwszej kontroli powodowała zaniechanie dalszych kontroli okresowych oraz sporządzenia ocen stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest;

- niepełne informacje o ilości usuniętych wyrobów zawierających azbest;
- nieprzestrzeganie przepisów zawartych w aktach prawnych dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest;
- brak całkowitej eliminacji narażenia środowiska na azbest, narażenie takie powstaje na skutek emisji do powietrza włókien azbestu z uszkodzonych wyrobów zawierających azbest oraz ich odpadów, a także na skutek niewłaściwie prowadzonych procesów eksploatacji i usuwania tych wyrobów;
- poważne zanieczyszczenie środowiska naturalnego powstaje również na skutek emisji azbestu z tzw. „dzikich” wysypisk odpadów – głównie w lasach.

7. IDENTYFIKACJA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM LUB KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBU , W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWANIA DOKUMENTU

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032

Cele:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Ponadto „Program...” przewiduje:

- do 2012 r. przeprowadzenie pełnej i rzetelnej inwentaryzacji oraz ustalenie rozmieszczenia terytorialnego azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- utworzenie i uruchomienie elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej do monitoringu usuwania wyrobów zawierających azbest,
- podjęcie prac legislacyjnych umożliwiających egzekwowanie obowiązków nałożonych na podmioty fizyczne i prawne oraz zasilanie danymi elektronicznego systemu monitorowania realizacji „Programu...”,

- zwiększenie zaangażowania administracji samorządowej, szczególnie gmin.

Zadania przewidziane w Programie krajowym ujęte w Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Przedbórz:

- usuwanie wyrobów zawierających azbest,
- opracowanie gminnych programów usuwania wyrobów zawierających azbest,
- oczyszczanie miejsc publicznych,
- działania informacyjne,
- monitoring realizacji „Programu...”.

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010

W Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest spełnia się jedno z głównych celów tj.:

- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,
- stworzenie kompleksowej bazy danych o wprowadzanych na rynek produktach i gospodarce odpadami w Polsce.

Cele nadrzędne wskazane w KPGO 2010 w zakresie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi realizowane w wyniku działań podejmowanych w „Programie...”:

- w latach 2007-2018 sukcesywne osiąganie celów określonych w uchwalonym w dniu 14 maja 2002r. przez Radę Ministrów „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”,

Główne kierunki działań w zakresie gospodarowania odpadami wskazane w KPGO 2010 realizowane w wyniku działań podejmowanych w „Programie...”:

- identyfikacja edukacji ekologicznej promującej właściwe postępowanie z odpadami oraz prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno-edukacyjnej w tym zakresie,
- wprowadzenie i monitorowanie rzeczywistych wskaźników wytwarzania i morfologii odpadów celem zdiagnozowania potrzeb w zakresie gospodarowania odpadami,
- wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,

- wprowadzenie instrumentów finansowych umożliwiających realizację zadań w zakresie gospodarki odpadami przez jednostki samorządu terytorialnego i dyscyplinujących jednostki samorządu w zakresie wykonywania przez nie obowiązków.

8. IDENTYFIKACJA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

8.1. Pozytywne

Realizacja „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Przedbórz” będzie za sobą niosła następujące korzyści dla środowiska:

- oczyszczanie gminy z azbestu – udział w oczyszczaniu z azbestu terytorium kraju,
- poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców i obniżenie śmiertelności spowodowanej szkodliwym działaniem azbestu,
- poprawa wyglądu estetycznego środowiska naturalnego,
- ograniczenie powstawania „dzikich wysypisk” odpadów (wynika to również z przewidzianej w „Programie...” możliwości pomocy finansowej przy ponoszeniu wysokich kosztów usuwania wyrobów azbestowych) – ograniczenie dewastacji i degradacji gleb, zanieczyszczeń do wód, ograniczenie dewastacji siedlisk,
- wdrożenie systemu monitoringu realizacji planu (wskaźniki) wpłynie korzystnie na stan środowiska poprzez umożliwienie lepszej kontroli źródeł powstawania odpadów i dróg ich przepływu, dostarczy informacji o brakach systemu oraz umożliwi oszacowanie pośrednich skutków środowiskowych dla decyzji gospodarczych i planistycznych,
- gmina zakłada powierzenie zadań z zakresu usuwania i zagospodarowania odpadów wyspecjalizowanym firmom, gwarantującym odpowiedni poziom bezpieczeństwa ekologicznego – wyeliminuje to przedostawanie się pyłów azbestowych do powietrza przy demontażu,
- zbiórka odpadów odbywać się będzie z zastosowaniem specjalistycznych zabezpieczeń (folii, oznakowań), bez możliwości ich przemieszczania się –

zapewnienie prawidłowego postępowania wyeliminuje możliwość ich dostawania się do poszczególnych komponentów środowiska

- zmniejszy ryzyko narażenia ludności na substancje kancerogenne.

Podsumowując realizacja „Programu...” będzie miała pozytywne oddziaływanie: najistotniejszy wpływ na powietrze oraz zdrowie ludzi, ale również na ograniczenie dewastacji i degradacji gleb, zanieczyszczeń do wód, ograniczenie dewastacji siedlisk, poprawę krajobrazu.

Ponadto należy zwrócić uwagę, że usuwanie takich wyrobów jak eternit powoduje montaż nowego pokrycia dachowego, co sprawi podniesienie stanu technicznego obiektów budowlanych.

8.2. Negatywne

Ponieważ prace związane z demontażem wyrobów zawierających azbest muszą spełniać sposoby i warunki bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest określone rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest zapewni, że realizacja „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Przedbórz” nie będzie powodowała negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska, w tym szczególnie powietrza.

Jedyny problem stanowią koszty demontażu oraz nowego pokrycia dachowego, jednakże są to czynniki społeczne, nie środowiskowe.

9. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIA, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACVII PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Nie przewiduje się specjalnych środków zapobiegawczych. Firma wykonująca demontaż jest obligatoryjnie zobowiązana do postępowania wg rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. nr 71 poz. 649).

10. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU, W TYM TAKŻE WSKAZANIA NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPŁÓCZESNEJ WIEDZY

Zapisy „Programu...” wynikają z dokumentów wyższego rzędu. Obligatoryjnie należy prowadzić usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu kraju. Dodatkowo w celu wspomagania tego działania już w „Programie...” przewidziano wariant pomocy finansowej, również gwarantującej usprawnienie usuwania wyrobów zawierających azbest.

11. INFORMACJE O PRZEWIDYWANYCH METODACH ANALIZY REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

W pierwszym krajowym „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, kontynuowanym przez Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2012 przedstawiono koncepcję zarządzania „Programami ..” na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Interdyscyplinarność „Programu...” powoduje konieczność koordynacji wszystkich jednostek i instytucji przedmiotowo odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań lub pośrednio biorących udział w ich realizacji.

Do głównych zadań związanych z realizacją „Programu...” na szczeblu lokalnym należy:

- sporządzanie rocznych informacji w zakresie realizacji zadań „Programu ...” na terenie gminy oraz ich przekazywanie samorządowi województwa,
- inspirowanie właściwej działalności w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest,
- współpraca z wojewodą, samorządem województwa w zakresie zadań wynikających z „Programu ...”,
- współpraca z lokalnymi mediami, szczególnie dla pobudzania odpowiednich inicjatyw społecznych i przedstawiania opinii,

- współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi „Programu ...”,
- gromadzenie danych liczbowych o ilości i rozmieszczeniu wyrobów stosownie do przepisów Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 02.04. 2004 r (Dz. U. nr 71 poz. 649),
- ustalanie rejonów spodziewanego wzrostu zagrożenia pyłem azbestu z uwagi na koncentrację występowania uszkodzeń lub technologicznego zużycia wyrobów zawierających azbest,
- przygotowywanie rocznych sprawozdań rzeczowo – finansowych z realizacji zadań „Programu ...”,

Do zadań Rady Gminy należy:

- Przyjmowanie rocznych sprawozdań rzeczowo- finansowych z realizacji zadań „Programu....” oraz zatwierdzanie harmonogramu rzeczowo – finansowego na rok następny.
- Sprawozdanie roczne winno być wykonane przy uwzględnieniu podanych poniżej wskaźników monitorowania.

Wskaźniki monitorowania „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Przedbórz ”

L.P.	Wskaźnik	JEDNOSTKA
	A. Wskaźniki efektywności realizacji „Programu ...” i zmiany presji na środowisko	
1.	Ilość zdjętej zabudowy „eternitowej” – wytworzonych odpadów niebezpiecznych	Mg/rok
2.	Ilość unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.	Mg/rok
3.	Stopień usunięcia pokryć „eternitowych”	%
4.	Stopień wykorzystania środków finansowych zaplanowanych na realizację „Programu ...” w danym roku budżetowym.	%
5.	Ilość odpadów wytworzonych w sektorze gospodarczym - wymiana rur z azbestocementu	mb
	B. Wskaźniki świadomości społecznej	
1.	Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz realizacji „Programu ...”	%
2.	Ilość i jakość interwencji (wniosków) zgłaszanych przez mieszkańców (np. co do sposobu wykonywania prac wynikających z „Programu...”)	Liczba/opis
3.	Efekt edukacyjny w odniesieniu do mieszkańców	Liczba/opis

W oparciu o analizę wskaźników grupy A i grupy B będzie możliwa ocena efektywności realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Przedbórz”.

Lista wskaźników podanych w tabeli powyżej nie jest ostateczna i może ulec rozszerzeniu.

12. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Planowane działania, z racji lokalizacji oraz skali, nie będą powodować transgranicznego oddziaływania na środowisko.

W przypadku międzynarodowego przemieszczania odpadów należy uzyskać zezwolenie Głównego Inspektora Środowiska.

13. STRESZCZENIE

Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko przez właściwy organ administracji odbywa się w oparciu o „Prognozę oddziaływania na środowisko”.

Głównym celem dokumentu jest identyfikacja oddziaływania na środowisko realizacji założeń i zadań „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Przedbórz”.

Zawiera informacje zgodne z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199 poz. 1227 ze zmianami).

Działania przyjęte w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Przedbórz” poddano analizie oraz odniesiono do stanu środowiska na terenie gminy. Na tej podstawie identyfikowano możliwe skutki oddziaływania na środowisko realizacji założeń „Programu...”.

Przedstawiono inwentaryzację wyrobów zawierających azbest.

Przedstawiono cele i kierunki działań dokumentów krajowych regulujących działania objęte Programem: Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2010.

Celem „Programu...” jest:

- Spowodowanie usunięcia z terenu gminy Przedbórz wyrobów zawierających azbest,
- Wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy Przedbórz spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań,

- Spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska,
- Stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- Pomoc mieszkańcom miasta w zgodnej z przepisami prawa realizacji kosztownej wymiany płyt cementowo – azbestowych.

Podsumowując analizę oddziaływania „Programu...” na środowisko realizacja „Programu...” będzie miała pozytywny wpływ na powietrze oraz zdrowie ludzi, ale również na ograniczenie dewastacji i degradacji gleb, zanieczyszczeń do wód, ograniczenie dewastacji siedlisk, poprawę krajobrazu.

Ponadto należy zwrócić uwagę, że usuwanie takich wyrobów jak eternit powoduje montaż nowego pokrycia dachowego, co sprawi podniesienie stanu technicznego obiektów budowlanych.

Prace związane z demontażem wyrobów zawierających azbest będą prowadzone przez specjalistyczne firmy, posiadające zezwolenie na wykonywanie takich prac. Spełnianie sposobów i warunki bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest określone rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest zapewni, że realizacja „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Przedbórz” nie będzie powodowała negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska, w tym szczególnie powietrza.

Jedyny problem stanowią koszty demontażu oraz nowego pokrycia dachowego, jednakże są to czynniki społeczne, nie środowiskowe.

Realizacja „Programu...” nie będzie powodować transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Zapisy „Programu...” wynikają z dokumentów wyższego rzędu. Obligatoryjnie należy prowadzić usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu kraju. Dodatkowo w celu wspomagania tego działania już w „Programie...” przewidziano wariant pomocy finansowej, również gwarantującej usprawnienie usuwania wyrobów zawierających azbest.

BIBLIOGRAFIA:

1. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terytorium Polski
2. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032
3. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010
4. Projekt Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Przedbórz
5. Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Przedbórz na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017
6. Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032
7. Prognozy oddziaływania na środowisko Planu Gospodarki Odpadami województwa łódzkiego 2011(z uwzględnieniem lat 2012- 2015)